

PROFESIONALNE KVALIFIKACIJE

ZAPOVJEDNIKA

**NEDOSTATAK KONTINURANOG
KVALITETNOG OBRAZOVANJA
REZULAT JE NESRAZMJERA
IZMEĐU STRUKE I PRAKSE.
PRIMJER KOLEGA SA ZAPADA
SVJEDOČI KAKO NIŠTA ŠTO SE
RADI NA OBRAZOVNOM PLANU
NE BI TREBALO NASTATI BEZ
PRAKTIČNOG ISKUSTVA**

Tekst: Boris Banjan, dipl.ing.

KAO član raznih tijela nekoliko vatrogasnih organizacija sudjelovao sam u radnim skupinama koje su imale cilj odrediti kvalifikacijsku razinu vatrogasnih časnika. Polazna osnova za razgovore bila je osposobljenost za vođenje intervencija. Ista podloga bila je polazište za raspravu o zahtjevima za stručnu osposobljenost zapovjednika vatrogasnih postrojbi. Čuo sam, pa čak i sam davao, brojne prijedloge iza kojih danas ne stojim. Naime, iskustvo u rukovođenju vatrogasnom postrojbom, kao i bolje poznavanje ljudske prirode, uvjerilo me da sam u mnogim razmišljanjima pretjerivao. Na primjer, očekivanja koja sam imao od svog tima suradnika u velikom dijelu bila su nerealna, a meni su trebale godine da shvatim da ljudi imaju intelektualni okvir koji mogu probiti samo rijetki, nadareni pojedinci. No to ne znači da kao tim nismo imali uspjeha. Međusobnim dopunjavanjem rješavali bismo i najteže strukovne probleme, a maksimalni doprinos svih časnika naše postrojbe najviše bi došao do izražaja na intervencijama. Vatrogasna postrojba ispunjavala je svoju osnovnu zadaću

s priličnim uspjehom. Ipak, bio je to teži put pokušaja i pogrešaka.

Za obrazovnu razinu koju posjeduju časnici u Hrvatskoj moglo bi se reći da je ona rezultat ukupnog naslijeđa prethodnih generacija sa svim dobrim i lošim osobinama obrazovnog sustava. Godine oslanjanja na literaturu iz zemalja istočnog bloka stvorile su zapovjedne kadrove koji su se odvojili od ostalog vatrogasnog osoblja, a svaka, pa i najmanja kvalifikacija iznad srednje stručne sprema smatrala se ulaznicom za privilegirano društvo. Na taj način dobili smo razlike, ne samo u statusu, nego i u znanju između zapovjednika i vatrogasaca. To je ujedno donijelo i potpunu odvojenost zapovjednika od vatrogasnog osoblja, a ta odvojenost rezultirala je gubicima u praktičnim znanjima zapovjednika i nerazumijevanju presložene teorije kod vatrogasnog osoblja.

Iz takvog odnosa nastajala je i literatura; malo knjiga je proizišlo iz praktičnih iskustava. Uglavnom su to bili presloženi inženjerski tekstovi koji nisu proizišli iz praktičnih iskustava vatrogasnih stručnjaka. Kroz više desetljeća stvorio se obrazovni sustav koji vatrogascima daje potrebna znanja iz osnova vatrogasne struke. Međutim, kad se govori o kreativnom unaprjeđivanju struke tu nastaju značajni problemi. Odvojenost privilegirane zapovjedne elite od praktičnih znanja i vještina stvorila je čudnu kombinaciju sposobnosti koja se manifestira rješavanjem složenih teorijskih problema, a imanjem problema s osnovama vatrogasne struke.

Zapadni model organizacije vatrogastva puno je efikasniji i prirodniji. On stvari svodi na jednostavne veze između struke i prakse, a ljude koji žele napredovati u sustavu tjera na prolaz kroz standardizirane kvalifikacijske modele. Ti modeli su nastali kao rezultat praktičnih iskustava, a njihovi vatrogasni stručnjaci znaju stvari primijeniti u praksi. Ništa što rade

nije nastalo bez praktičnih iskustava. Takav model školovanja vatrogasaca stvara kadrove koji nastoje primijeniti stečena praktična znanja u pomicanju vatrogasne struke u više pravaca.

U američkom obrazovnom sustavu svi koji imaju ambiciju postati časnici u vatrogasnim postrojbama moraju, osim godina iskustva, zadovoljiti sljedeće standarde:

1. Standard za profesionalne kvalifikacije vatrogasnih časnika,
2. Standard za profesionalne kvalifikacije za vatrogasnog inspektora,
3. Standard za profesionalne kvalifikacije za javne edukatore za sigurnost od požara i sigurnost života,
4. Standard za profesionalne kvalifikacije za vatrogasnog istražitelja,
5. Standard za profesionalne kvalifikacije za vatrogasnog instruktora.

Prije toga mora zadovoljiti Standard za profesionalne kvalifikacije vatrogasaca osnovne i napredne razine.

Na taj način kroz više desetljeća stvorila se čvrsta osnova za obrazovni sustav koji počiva na praktičnim iskustvima, a teoriju stavlja u funkciju razumijevanja uzroka i posljedica praktičnih događaja. Svemu tome izuzetan doprinos dala je i informatička znanost tako da danas imamo vatrogasne stručnjake koji su dostupni cijelom svijetu, a njihova znanja postala su brend u vatrogasnoj struci.

No kod nas su ti kontakti rijetki i površni. Zbog toga imamo bljeskove pojedinaca koji nisu rezultat kontinuiranog kvalitetnog obrazovanja.

Koliko nam nedostaje te kvalitetne stručne podloge probajte procijeniti sami, a nakon toga probajte zamisliti što nam je perspektiva.